

Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete jelöl ki, 3 faiparost, még pedig egyet a cellulóze-gyártás szakmájából a Gyár-
iparosok Országos Szövetsége, egyet az asztalos- és butoripar
köréből az Országos Iparegyesület jelölése alapján, a harmadikat
szabad választás szerint a faipar többi szakmáinak képviselői köré-
ből, végül egy építész, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet
jelölése alapján.

A mező- és erdőgazdasági kamarák felállítása után azok
számához képest úgy a szakértő, mint az erdőbirtokos-tagok egy
részét (esetleg 3 évről 3 évre váltakozva) a kamarák erdőgazda-
sági osztályai jelölnék ki, olyképen azonban, hogy az erdészeti
főiskola és kísérleti állomás fennemlített jelölési jogának teljes
épségben tartása mellett az Országos Erdészeti Egyesületnek
legalább 4 szakértő és 4 erdőbirtokos tanácsstag kijelölésére való
joga tartatnék fenn.

Mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy javaslatunkat
bölcс megfontolása tárgyává tenni méltóztassék s amennyiben azt
szintén erdőgazdaságunk érdekeinek megóvása s annak jövőbeli
fejlődése szempontjából üdvösnek itélné, annak megvalósítása
íránt intézkedni kegyeskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvá-
nitását.

Budapest 1908.

Bund Károly s. k.
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.
elnök.

KÜLÖNFÉLÉK.

Statusrendezés. Az állami tisztviselők végleges statusrendezése
a napilapokban megjelent hírek szerint a közelebbi években lesz
fokozatosan keresztülviendő. A főiskolai képzettségű tisztviselőknél
végeredményben a következő arány van tervbe véve az egyes
fizetési osztályok között: V. fizetési osztály 1⁰/₀, VI. f. o. 9⁰/₀,
VII. f. o. 20⁰/₀, VIII. f. o. 25⁰/₀, IX. f. o. 25⁰/₀, X. f. o. 20⁰/₀. Ezen
statusrendezés alól azonban kivételnek azok a tisztviselők, akiknek

jelentékeny mellékjárandóságuk van. Aligha csalódunk, ha e szerint az erdészeti tisztviselők is a „kivételek“ közé soroztatnak a fa- és földjárandóság miatt, már pedig ezek értéke nézetünk szerint nem áll arányban az általános statusrendezés útján a nyugdíjba is beszámító illetményeknél nyerhető előnyökkel. Lehet tehát, hogy egy újabb hosszúságú küzdelem előtt állunk az államerdészeti tisztviselők statusrendezése körül, amelyben azonban mindenekelőtt maguknak az állami tisztviselőknek kell tisztába jönniök az elfogalandó állásponttal, mert ha pl. arról volna szó, hogy a statusrendezés fejében a mellékilletmények feláldoztassanak, ily irányú kívánságot társadalmi uton is csak az államerdészeti tisztikar, mint olyan, hivatott kifejezésre juttatni, kivüle álló tényezők ez irányban *kezdeményezőleg* fellépni, aligha jogosultak.

A segéderdőőrök és erdőlegények érdekében az Országos Erdészeti Egyesület a közelmúltban felterjesztéssel fordult a földmivelésügyi miniszter urhoz és remélhetőleg nem eredmény nélkül apellál a kiseberek iránt mindig meleg érzéssel viseltető szívéhez. Mert valóban a kincstárnak legmostohábban javadalmozott alkalmazottjai a segéderdőőrök és erdőlegények, akik 400, illetőleg 500 korona szegődménybérből alig fedezhetik a mai életviszonyok között legszükségesebb életfentartási szükségleteiket. Ezen a szerény béren kívül az erdőlegények még 12 ürm³ tüzifát kapnak házhoz szállítva, a segéderdőőrök ellenben csak tövön kapnak 12 kélfogatu szekér galy- és hulladékfát, amelyet tehát saját költségükön kell termeltetni és sokszor tetemes távolságból hazaszállíttatni. Kincstári lakásban ez alkalmazottaknak csak egy része lakik, a többi lakbérben nem részesül.

Az Országos Erdészeti Egyesület kérelme oda irányul, hogy kincstári erdőkben a védkerületek száma a változott gazdasági viszonyoknak és szándékolt belterjesebb gazdálkodásnak megfelelő módon szaporíttassék és az összes segéderdőőrök, akik az erdőőri szakvizsgát már letették és 24-ik életévüket betöltötték, rendszeresített altiszti állásra neveztesse ki, mi mellett figyelmet érdemel, hogy ne csupán az erdőőri, hanem a főerdőőri állások is szaporíttassanak.

Hogy pedig a 24-ik évüket még el nem ért, vagy a szak-

vizsga hiánya miatt erdőőrre még ki nem nevezhető egyének jelenlegi mostoha helyzetükből szintén kiemeltessenek, alkalmaztassanak 600 korona rendes fizetés mellett, amely a költségvetésben ne különféle termelési rovatok alatt, hanem a személyi járandóságok rovatán számoltassék el.

Nyugdíjazás tekintetében a segéderdőőrök addig is, amíg a nyugdíjtörvénynek az erdészeti altisztekre vonatkozó, felette hátrányos rendelkezései a törvényhozás útján nem módosíthatnak, az altisztekre vonatkozó szabályok alá vonandók.

A segéderdőőrök (ideértve mindig a mostani erdőlegényeket is) a felterjesztés szerint továbbá a lehetőséghez képest kincstári lakásban részesítendő, illetőleg részükre ilyen építendő, ha pedig kivételesen éppenséggel nem kaphatnának természetbeni lakást, úgy rendszeresíttessék részükre oly lakbér, amely megfelelő lakás bérlésére tényleg elegendő.

Mellékilletményként az Országos Erdészeti Egyesület javaslatba hozott:

1. Két kat. hold illetményföldet, mely nőtlen segéderdőőrök-nél, ha azt természetben igénybe nem vennék, vagy ha az megfelelő terület hiányában nem volna kiadható, a tényleges átlagos használati értéknek megfelelő összeggel (tehát nem a most megállapított holdankinti 10 koronával) megváltandó.

2. Ugyanoly állatállomány tartására, illetőleg legeltetésére való jogosultságot, mint az altisztek. Ez a kedvezmény a nős segéderdőőrökre szorítkozhatik. Ezzel kapcsolatosan az összes erdészeti altisztekre nézve azt kéri az egyesület, hogy azok ne feltétlenül csakis *erdei* legelőben részesüljenek, hanem ott, ahol az erdő az altiszt lakásától igen távol esik, igen silány legelőt nyújt vagy abban a csekély állatállomány legeltetése is érezhető kárt okoz, az altishti és segéderdőőri személyzet részére szabad gyeplegelő jelöltessék ki.

3. A fajárandóság, hasáb- vagy dorongfa, házhoz szállítva, nőtlen segéderdőőrnél 12, nősnél 18 ürm³-ben állapíttassék meg.

4. Részesíttessék a segéderdőőr is az altisztekre nézve megállapított évi 50 korona ruházati átalányban.

Ezek az Országos Erdészeti Egyesületnek a segéderdőőrök

javalmazására vonatkozó kívánságai, melyeken kívül azonban a jó altiszti személyzet nevelése érdekében is javaslattal lépett a miniszterium elé, kiindulva abból a tapasztalatból, hogy az erdőlegények és fiatal segéderdőőrök majdnem kivétel nélkül kizárólag irodai munkát teljesítenek, az erdőbe csak ritkán jutnak s ekként a szakiskolán vagy a tankönyvből elsajátított ismereteiket éveken át nem érvényesíthetvén, akkor, amikor azután védkerületet kapnak, szolgálatukat, az erdőt és a gyakorlati gazdaságot nem ismerik és csak hosszabb idő múltán válnak valóban használható altisztekké. Viszont künn a védkerületekben nem egy oly altiszt akad, aki a sok évi nehéz szolgálat által megviselve, a külső szolgálatban már kevésbé felel meg, ellenben az irodában még jó szolgálatot teljesíthetne. Az egyesület úgy véli tehát, hogy a kincstári erdőgazdaságnak javára válnék, ha intézkedés történnék arra, hogy a fiatal erők ne végezzenek kizárólag irodai teendőket, hanem kerületi erdőőrökhöz beosztva, vagy különleges megbizással alkalmat nyerjenek arra, hogy jövődő hivatásukra gyakorlatilag alaposan előkészüljenek, másfelől, hogy az irodai teendőket, főként a külső szolgálatban megviselt, de egyébként azokra alkalmas idősebb altisztek látnák el.

Nógrádvármegye gazdasági egyesülete és a törvényellenes erdőirtások. A nógrádmegyei gazdasági egyesület mult hó 15-én Balassagyarmaton tartott közgyűlésén tárgyalásra kerültek a megyében történt törvényellenes erdőirtások is. A „Köztelek“-ben erre vonatkozólag a következőket olvassuk:

„Általános érdeklődés mellett tárgyalta a közgyűlés a birtokparcellázásoknál divó azon visszaélést, mely szerint a spekulánsok a nagyobb birtokok erdőtalaját irtás után mint szántóföldet adják el, a kiscgazdák jóhiszeműen méregdrágán megveszik és csak midőn használni akarják, akkor tudják meg, hogy azt szántóföldnek nem használhatják, hanem újból be kell erdősiteni. Ezen földuzsora számba menő spekuláció ellen a közgyűlés állást foglalt és utasította az egyesület vezetőségét, hogy ez ügyben irjon át a vármegye alispánjához, kérve, hogy ily esetek előfordultával a legszigorubb megtorló eljárást indítsa meg, a kivágott erdőterületeket pedig azonnal legeltetési tilalom alá vegye.“

Örömmel veszünk tudomást a gazdasági egyesületnek ezen helyes állásfoglalásáról.

Védekezés a fenyőfák tühullása ellen. Ausztriában történt kísérletezések szerint a *Lophodermium pinastri* gombafaj okozta fenyőtühullás ellen az egyedül igazán hatásosnak bizonyult védekezési eljárás a rézvegyületekkel való permetezés. *Kienitz* szerint e tekintetben a következők ajánlatosak:

1. Eredmény csakis egy esztendőnél idősebb erdei fenyőkön várható biztosan. Egyestendős esetek nem óvhatók meg.
 2. A permetezésnek legjobb ideje július 15-ike és augusztus vége között van.
 3. Csakis kétszeri időszakos permetezésnek van hatása. A permetezés száraz időjáráskor végezendő, ekkor is a reggeli harmat felszáradása után.
 4. A rézvegyületek kifogástalan állapotban készítendőek el és a folyadékban finoman és egyenletesen legyenek elosztva.
 5. A permetezendő terület talajáról előzetesen a fűvek és gyomok eltávolítandók.
 6. A permetezésekre csupán kétféle készítmény ajánlatos: *a)* bordeaux-i folyadék, frissen oltott mézszel, *b)* burgundi folyadék (rézgalic és szénsavas nátronoldat). Az előbbi mindenkor frissen készítendő el, sok esetben kedvezőbb hatása van, mint az utóbbinak, mely poralakban van kereskedelmi forgalomban. Mindakét védekezési anyag aránylag nem drága.

Tétényi.

A cserjék életkora. A növények életkorával nemcsak a biológusok, hanem a növényfiziológusok is foglalkoznak, de kell, hogy érdekelje ez az erdészeket is. Az irodalomban azonban leginkább az egyéves, kétéves és az élő lágyszáru növények, továbbá a fás növények közül a fák korára nézve találunk adatokat, ellenben a cserjék korára vonatkozólag alig tudunk valami biztosat. A köztudatban általában el van terjedve az a felfogás, hogy a cserjék hosszú időn át élnek, sőt hogy egyesek tekintélyes kort értek el. Ez a felfogás azonban kevés pontos feljegyzéssel van támogatva. Éppen ezért alkalomszerűnek tartom Kanngieszer-nek*)

*) Dr. Fr. Kanngieszer. Über Lebensdauer der Sträucher. Flora. 97. Band. 1907. 401—420. 1.

a cserjék korára vonatkozó közléséből a minket közelebről érdeklő adatokat közölni.

Közönséges boróka (*Juniperus communis*). Az északi Taunus erdejéből származó 1 m magas cserje törzse 48 mm átmérő mellett 108 évgyűrűt mutatott. Az évgyűrűk átlagos szélessége $\frac{1}{3}$ mm volt. Egy norvégiai példány 33 cm átmérőjű volt és 297 éves. A Kola félszigetéről származó még egészséges törzs 8·3 cm átmérőjű és 544 éves. A hüfői park (Westfalen) borókája 2·20 m kerületű, 15 m magas; törzse 10 m hosszú.)*

A *törpe boróka* (*Juniperus nana*) az Alpok 2600 m magasságában nőtt és 103 évet ért el. Évgyűrűinek átlagos vastagsága 0·37 mm.

A *rekettye fűz* (*Salix myrsinites*), főtörzse 6·5 cm átmérőjű és 99 évgyűrűjű volt.

A *törpe nyír* (*Betula nana*) Grönland keleti részéből, 80 éves és 6 mm átmérőjű.

• *Közönséges mogyoró* (*Corylus Avellana*), legnagyobb kora Hartig szerint a 100 év. A legtermetesebb és egyuttal legidősebb mogyoró Kleinsechaum mellett van. Törzsének kerülete a talaj közelében 2·8 m, 30 cm magasságban 4 törzsre oszlik, amelyeknek kerülete 65—100 cm közt váltakozik. Minthogy a számítások szerint az évgyűrűk maximális szélessége kedvező talajon nőtt törzsekben 2 mm, ennél fogva ennek a mogyorónak a kora körülbelül 200 évre tehető.

Az *iszalag bércse* (*Clematis vitalba*) legidősebb egyedei 17, 25 és 41 évesek voltak. Az utóbbi 4·5 cm vastag, az évgyűrűk átlagos szélessége 0·41—2·61 mm.

A *közönséges sóskafa* (*Berberis vulgaris*), 24 éves, a legvastagabb hajtás átmérője 4·8 cm.

A *csikos kecskerágó* (*Evonymus europeus*), vastagsága életének első éveiben évenként 1·5—3 mm-el gyarapodik. Egy 8 éves törzsecske 6·2 cm átmérőjű volt. Pruskau mellett van egy öl törzsű cserje, melynek legerősebb hajtása 1·05 m kerületű. A cserje legalább 100 éves.

*) Gabnay Ferencz: A gyalogfenyőboróka és méretei. Erdészeti Lapok XLIV. évf. 1902. 1415—1419. l.

A *téli magyal* (*Ilex aquifolium*), egyik törzsének kerülete 68 *cm* és 48 évgyűrűjü volt. Ennek alapján a longuerai-i példányt 120 évre becsülték; ez 1895-ben 1·67 *m* kerületü volt, 1½ *m* magasságban; különben magassága 20 *m* volt. A fangshol-i Penny Hill Park magyal gyepüje (élő sövény) Angolország egyik legnevezetesebb ültetvénye. A parkot ez az 1846-ban ültetett magyal gyepü keríti be, több mint 3 *km* hosszúságban. A gyepü magassága 10—13 *m* közt, átmérője 4—5 *m* közt váltakozik. A legerősebb, 60 éves törzsnek kerülete 60—120 *cm*.

A *bortermő szőlő* (*Vitis vinifera*) egyik legerősebb tőkéje Kaliforniában van. Tekintélyes szőlőtőke van a cumberlandi Lodge-birtok üvegházában Windsor mellett. III. György király ültette és most 130 éves. A majdnem 1 *m* átmérőjü tőke alkotta lugas 45 *m* hosszú. A XV. Lajos ültette fontainebleau-i szőlőtőke is 100 éves lett.

A *kutya benge* (*Rhamnus frangula*) 1·5—2 *m* magas példányainak kora 16—25 év volt. Az évgyűrűk átlagos szélessége 0·5—2 *mm*. A legvastagabb törzs 2·5 *cm*.

A *varjutövis benge* (*Rhamnus cathartica*) két 11 éves 3 *m* magas és 4·6 *cm* átmérőjü példányán az évgyűrűk szélessége 2·1 *mm* volt. Egy 5½ *m* magas 3·6 *cm* vastag pedig 30 éves volt. Brauchitschdorf mellett áll egy 3·5 *m* magas és 83 *cm* kerületü cserje, melynek kora körülbelül 100 év.

A *télizöld puszpáng* (*Buxus sempervirens*) Diwitzban áll egy 5 *m* magas, 2 *m* hosszú törzsü 5 *m* átmérőjü koronájú és 39·5 *cm* kerületü cserje. Wolfstein mellett vannak 100 éves, Rogelinban pedig 130 éves cserjék.

A *fekete mámorka* (*Empetrum nigrum*) az északi fatenyészet határán 79 évet ért meg törzsecskéje, 12·5 *cm* átmérőjü. Az évgyűrűk átlagos szélessége csak 0·08 *mm*.

A *bengeképü homoktövis* (*Hippophaë rhamnoides*) Hordacht mellett 60 *cm* kerületü, Sandbergen Wilhelmshöhe mellett 10·5 *m* magas és 72 *cm* kerületü cserjék nőnek.

A *keskenylevelü ezüstfa* (*Elaeagnus angustifolius*) Hildesheim melletti példánya 32 éves és 12 *m* magas, 35 *cm* átmérővel.

A *vörösgyűrű som* (*Cornus sanguinea*) Smarteve mellet 38 *cm* kerületü cserjék állanak, amelyeknek kora 50 év lehe.

A *husos som* (Cornis Mas) Mülthal melletti példánya a tövén 2·5 m átmérőjű, kora körülbelül 300 év.

A *repkény borostyán* (Hedera Helix) sok szép és állítólag igen koros példányai ismeretesek, jóllehet korukra nézve nem áll rendelkezésünkre pontos adat. Egyike a legszebb és legterjedelmesebb példányoknak van Jenában, amely ágaival és lombjával 20 m² területet borít el. A seebensteini várkastély borostyánja Alsó-Ausztriában törzsén 26 cm átmérőjű. Egyik törzsecskéje, illetőleg a tövéből eredő ága 36 mm vastag volt és 25 évgyűrűs. Az évgyűrűk átlagos szélessége 0·66 mm. Eszerint az anyatörzs körülbelül 200 éves volna. Ha azonban a külső évgyűrűk keskenyebbek, amint rendszerint keskenyebbek is szoktak lenni, úgy kora 400 év volna, amint a hagyomány is állítja.*)

A *rózsák*. A legidősebb, bizonyíthatólag 400 éves rózsató a hildesheimi „ezeréves“ Rosa (canina). Nyolc hajtása közül 1902. évben a legvastagabb 15—16 cm kerületű volt. A földbeli tőke 1883. évben 94 cm kerületű volt. A lüneburgi „ezeréves“ rózsató hajtásai 18—45 cm kerületűek.

A *kökény* (Prunus spinosa) évgyűrűinek átlagos szélessége $\frac{1}{6}$ — $1\frac{1}{2}$ mm, magassága pedig $\frac{1}{5}$ —2 m. A legkorosabb cserje 47 éves volt.

A *csere galagonya* (Crataegus oxyacantha) 45 éves törzse 15 cm átmérőjű volt és így az évgyűrűk átlaga 1·5 cm szélesek. Bouquetot-ban van a Rue de la belle épine, egy bibés galagonyáról elnevezve, amely 3·78 m magas, törzse 2 m hosszú, kerülete 2·21 m egy méternyi magasságban. Ennek a fának egy darabja 49 évgyűrűvel bír, amelyek közepes szélessége 0·7 mm, minélfogva a fa körülbelül 500 évre becsülhető. A mecklenburgi Altenhagen falu mellett 10 m magas fák állnak, amelyek átlagosan 2·40 m kerületűek. Hires a soesti galagonya, amelyet már a XVI. században vén fának emlegetnek és a XIV. században koronája alatt már ünnepeket tartottak. Magassága 7·5 m, kerülete 2·5 m, törzse 1·5 m magas. Koronája $\frac{1}{2}$ ár területet árnyékol be.

*) Dióerdőn, Moson megyében van egy borostyáncserje, amely 15 m magasságra kapaszkodik fel, legvastagabb ága 54 cm kerületű. Pesti Hirlap 1899 szept. 22.

A *közönséges barkócza* (*Pirus torminalis*) nedves termőhelyen nőtt 45 cm átmérős törzsel bíró egyede nagyon széles 65 évgyűrűvel bírt, egy másik 14 m magas, 52 cm átmérős, 140 éves volt. A gramschätzi erdő egyik egyede 23 m magas és 56 cm átmérős törzsszel bírt, évgyűrűinek száma 230 volt.

A *rozsdás havasszépe* (*Rhododendron ferrugineum*) legidősebb egyede 46 évet élt és 2 cm átmérős törzset fejlesztett Toblach mellett.

A *borzas havasszépe* (*Rhododendron hirsutum*) Achensee mellett 54 éves volt, szárának átmérője 17 cm.

A *hamvas áfonya* (*Vaccinium uliginosum*) Ferencz József-földről származó egyede 93 évet ért el; évgyűrűinek közepes szélessége 0.032 mm. Kola félszigetéről 59 éves törzset irnak le, amelyen az évgyűrűk szélessége 0.037 mm. A bajor fellápról származó legerősebb példány 1½ cm átmérőjű és 25 éves volt.

A *fekete áfonya* (*Vaccinium Myrtillus*) fatesté a hegységben vastagabb és korosabb is, mint a völgyben. A legvastagabb 1⅓ cm és a legidősebb 25 éves.

A *közönséges orgona* (*Syringa vulgaris*) 5 m magas példái állnak Frankfurtban. A legvastagabb átmérője tövén 60, 62, 65 cm.

A *vesszős fagyal* (*Ligustrum vulgare*) 23 éves egyede 4.5 cm átmérőjű volt.

Az *ostormén bangita* (*Viburnum Lantana*) legkorosabb egyede 2.9 cm átmérőjű és 21 éves volt.

A *kánya bangita* (*Viburnum Opulus*) 2.5 m magas hajtása 11 éves, 3.3 cm átmérős volt.

A *fekete bodza* (*Sambucus nigra*) treptowi egyede 1.35 m kerületű, 7 m magas. A legvastagabb a Tölz melletti, amelynek törzse 1 m magasságban 2.3 m kerületű. Az évgyűrűk átlagos szélessége 4.1 mm. A legvastagabb törzsek csak 100 évesek voltak.

Ezek a bizonyos tekintetben hiányos adatok is kétségtelenül igazolják, hogy a cserjék bármilyen igénytelenek legyenek is, tekintélyes kort érhetnek el. Azoknak a cserjéknek az élete, amelyek gyökérhajtásokat, járulékos gyökereket fejlesztenek, jóformán határtalan. A cserje életkorának megbecsülésében sem a cserje nagysága, sem a vastagsága nem szolgálhat irányításul. Szerednyei.

Halálozás. Erdődi *Pálffy* János gróf, az Országos Erdészeti Egyesület régi alapító tagja június hó elején Bécsben 79 éves korában elhunyt. A dús gazdag, de nagy visszavonultságban élő főúr 1829 július hó 29-én született Pozsonyban s ugyanott végezte jogi tanulmányait. Életét birtokai kezelésének és óriási értékű műkincseinek szentelte, amely utóbbiakat végrendeletileg a magyar államra hagyta. Barsban az oszlányi, Nyitrában a bajmóczi, Pozsony-megyében a bazini, béalaházi, szárazpataki, sárfői, királyfai, nyárasdi és vöröskői uradalom vallotta urának. A vöröskői uradalmat 1900-ban ösztöndíjalapítványként a magyar nemzetnek adományozta.

Lechner Gábor ny. erdőmester (Temesvár), az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja, továbbá

Netsch József, az Osztrák-magyar államvasutttársaság főerdésze (Dognácska) és

Hyross Béla, gróf Almássy Dénes uradalmi erdésze, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai elhunytak.

Béke hamvaikra!

